

Vuoden 2019 palkinnot ja apurahat

Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen hallinnoimista rahastoista jaettiin palkintoja ja apurahoja yhteensä 180 160 euroa, vastaava luku vuotta aiemmin oli 101 000 euroa. Olga ja Kaarle Oskari Laitisen säätiö jakoi elokuussa 2019 yhteensä 182 107 euroa (v. 2018 runsaat 148 000 euroa). Yhteensä palkintoja ja apurahoja jaettiin kaikkiaan yli 362 000 euroa. Yhdessä Laitisen säätiön kanssa Suomalainen Lakimiesyhdistys on suurin oikeustieteen rahoittaja yhdistys- ja säätiökentässä.

Ministeri, molempien oikeuksien tohtori K. G. Idmanin palkinto oikeustieteen tohtori Teemu Juutilaiselle tutkimuksesta *Secured Credit in Europe – From Conflicts to Compatibility (Hart Publishing 2018, xxv+334 s)*.

Juutilainen tarkastelee vuonna 2015 hyväksytyyn väitöskirjaansa perustuvassa teoksessa rajat ylittävän esineoikeudellisen sääntelyn vaihtoehtoisia kehittämistapoja rakentaen monitahoisen kontekstin oikeusvertaileville punninnoille, jotka laajentavat perinteistä aineellisen ja kansainvälisen yksityisoikeuden harmonisoinnin ongelmista kumpuavaa tarkastelukulmaa. Kun vertailevat tutkimukset laajalti osoittavat, että vakuusoikeuksien tehokkuus suhteessa kolmansiin osapuoliin vaihtelee eri maissa, on selvää, että tutkimuksen aihe on keskeinen. Tutkimuksen aihe on kuitenkin myös haasteellinen, sillä kansallisen diversiteetin syyt ovat moninaiset. Tämä huomioon ottaen Juutilainen on joutunut kehittämään itselleen tutkimuksellisen kehikon, jonka varaan hän rakentaa oikeudellisen kehityksen vaihtoehdot, jotka voisivat tukea suurempaa järjestelmien yhteensopivuutta. Yhteensopivuudella Juutilainen viittaa yleisemmin tilanteeseen, jossa rajat-ylittävät oikeusongelmat poistuvat tai niihin voidaan esittää käytännöllisiä ratkaisuja.

Teoksessa jaetaan vaihtoehtoiset etenemistavat keskitettyyn aineelliseen lähestymistapaan, keskitettyyn kollisioita koskevaan lähestymistapaan ja paikalliseen aineelliseen sekä paikalliseen kollisioita koskevaan lähestymistapaan. Keskitetyllä viitataan EU-tason toimiin, ja paikallisella vastaavasti kansallisen tason kehitykseen. Optimaalista sääntelyllistä lähestymistapaa haetaan tutkimuksessa ennakoitavuuteen, responsivisuuteen sekä ennakoimattomuuden kustannusjakoon peilaten. Tämä Juutilaisen luonnostama kehys tarjoaa sellaisen systemaattisen lähestymistavan, joka mahdollistaa sekä aineellisten että kansainvälisyksityisoikeudellisten ydinkysymysten huomioon ottamisen.

Tutkimuksessa perustellaan huolellisesti valittu tutkimusasetelma ja edellä selvitetty nelikenttä on kirjoittajan lähtökohta, jota hän avaa pohtimalla järjestelmien yhteistoimintaa ei vain oikeudellisesta perspektiivistä, vaan myös talouden ja transnationaalien oikeudenmukaisuuden kannalta. Oikeuden funktio rahoitusmarkkinoilla on problematisoitavana Juutilaisen teoksessa tavoilla, joiden perustana on huomattava metodologinen monipuolisuus. Tätä voidaan pitää teoksen erityisenä ansiona.

Kirjoittajan tutkimusote on itsenäinen ja sopii erinomaisesti vakuusoikeuksien eurooppalaiseen tarkasteluun. Juutilaisen argumentointi on vakuuttavaa ja syvällistä. Hänen tarkastelullaan on myös laajempi eurooppalaistumiskehitystä problematisoiva ulottuvuus.

Kansainvälisen yksityisoikeuden näkökulmasta erilaisten oikeudellisten lähestymistapojen problematisointi tuo myös laajennusta siihen perspektiiviin, joka esineoikeudellisen lainvalinnan ongelmiin eurooppalaisessa keskustelussa perinteisesti on omaksuttu. Juutilaisen tapa tarkastella perinteisiä kansainvälis-yksityisoikeudellisia kysymyksiä edustaa uudentyyppistä tutkimusotetta ja on oiva kontribuutio myös alan kansainväliseen keskusteluun. Teos on merkittävä lisä suomalaiseen esineoikeuden ja kansainvälisen yksityisoikeuden sekä yleisemmin oikeuden eurooppalaistumisen tutkimukseen.

Allan Serlachius-Särkilahti -palkinto professori Juha Karhulle

Juha Karhu on ollut vuosikymmeniä Suomen johtavia sopimus- ja varallisuus oikeuden tutkijoita. Hänen väitöskirjansa Sopimusoikeuden järjestelmä ja sopimusten sovittelu (1988) oli käännekohta suomalaisessa sopimusoikeustutkimuksessa. Teoksessa koeteltiin sopimusoikeuden järjestelmän perusolettamuksia oikeustoimilain 36 §:n sovittelusäännöksen perustalta. Toinen syvästi suomalaiseen oikeustutkimukseen laajemminkin vaikuttanut teos oli Uusi varallisuus oikeus (2000). Tässä teoksessa luonnosteltiin uutta tapaa jäsentää varallisuus oikeudellinen oppijärjestelmä varallisuus oikeuden toimintaympäristön muutostekijöiden valossa.

Karhun oppikirja- ja artikkelituotanto on vaikuttava, niin suomeksi kuin englanniksikin. Hänen teoreettinen lukeneisuutensa on huikaiseva, mikä yhdistettynä alati uteliaaseen älyyn on tuottanut useille oikeudenalaille kurkottavia avauksia. Yleensä hän onnistuu osumaan tarkastelemissaan oikeudenalan ajankohtaisiin kipupisteisiin. Teoreettisten pohdintojen ohella Karhu on kyennyt tuottamaan luotettavaa ja käyttökelpoista käytännön juridiikkaa esimerkiksi vahingonkorvausoikeuden alalla.

Juha Karhu toimi erilaisissa määräaikaissa tehtävissä Suomen Akatemiassa ja Helsingin yliopistossa vuoteen 1993 asti, jolloin hänet nimitettiin Lapin yliopiston velvoiteoikeuden professorin virkaan. Lapin yliopistolle hän on ollut uskollinen siitä asti, vaikka hänen vaikutuspiirinsä on ollut koko maa, koko Eurooppa ja koko maailma, erityisesti Kiina. Karhu oli uranuurtaja luotaessa yhteyksiä suomalaisten oikeustieteellisten yksiköiden ja kiinalaisten yksiköiden, ennen kaikkea Kiinan yhteiskuntatieteellisen akatemian ja Beijingin yliopistojen välillä.

Karhu on vierailut pidempiä aikoja Lontoossa, Münsterin yliopistossa, Göteborgin yliopistossa ja Chalmersin yliopistossa. Karhu on ollut laajasti käytetty asiantuntija niin Suomessa kuin ulkomailla väitöskirjojen tarkastajana, tehtävien täytössä, asiantuntijana kansallisille tutkimusrahoitusinstituutioille (Norja ja Slovenia) kuin kansallisen oikeustutkimuksen (Ruotsi) ja niiden oikeustieteellisten yksiköiden (Oslo ja Upsalan yliopistot) evaluoinnissa. Karhu on Göteborgin ja Turun yliopistojen kunniatohtori. Karhu on Suomalaisen Tiedeakatemian jäsen (2001).

Karhun panos kansallisessa tutkijakoulutuksessa on mittava. Sen lisäksi, että hänellä ilmeisesti on kansallinen ennätys vastaväitöksissä (34) hän on johtanut kansallista Oikeus muuttuvassa yhteiskunnassa (OMY) - tutkijakoulua ja Lapin yliopiston oikeustieteellistä tutkijakoulua ”Legal Cultures in Transnational World”. Myös opettajana Karhu on ollut poikkeuksellisen monipuolinen ja oikeustieteellisten perinteisten oppiaineiden rajat luontevasti opetuksessaan ylittävä. Hänen luentotyylinsä vauhdikkuus on innostanut ja ollut esimerkkinä usealle opiskelija- ja tutkijasukupolvelle.

Karhu on usein käytetty asiantuntija Eduskunnassa, erityisesti perustuslakivaliokunnassa. Hän on ensimmäisiä, joka on korostanut perusoikeusargumentaation merkitystä myös varallisuus oikeudellisessa tutkimuksessa.

Karhun ansiot akateemisena johtajana ovat myös mittavat. Hän toimi Lapin yliopiston vararehtorina 2001–2006 ja oikeustieteiden tiedekunnan dekaanina vuodesta 2013 eläkkeelle jäämiseensä saakka.

Juha Karhu on erittäin arvostettu ja vaikutusvaltainen oikeustieteen ja oikeustieteellisen tutkimuksen ja opetuksen ammattilainen ja suomalaisen oikeuskulttuurin edistäjä niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Hänen akateeminen aktiivisuutensa ei ole eläköitymisen myötä hiipunut ja häneen sopii epiteetti elämäntapa-akateemikko.

Vuoden 2018 väittelijän palkinto oikeustieteen tohtori Tiina Paloniitylle

Tiina Paloniitty väitteli oikeustieteen tohtoriksi Helsingin yliopistossa 20.1.2018 ympäristöoikeuden alaan kuuluvalla väitöstutkimuksella ”The (in)Compatibility Between Adaptive Management and Law: Regulating Agricultural Runoff in the EU”. Tutkimuksessa tarkastellaan nimensä mukaisesti maatalouden vesipäästöjen sääntelyä Euroopan unionissa. Aihetta lähestytään tutkimalla lähemmin neljää sääntelyinstrumenttia, joilla unioni on pyrkinyt puuttumaan maatalouslähtöisiin, rehevöitymistä aiheuttaviin vesistö-päästöihin.

Tutkimuksessa hahmotetaan unionin asiaa koskevan sääntelyn kehittymistä sääntelijän luonnetta ilmentävän neliportaisen kehikon avulla, jakaen sääntelijät satunnaisiin, naiiveihin, vilpittämiin ja

kunnianhimoisiin sääntelijöihin. Kehikkoa pidettiin tutkimusta koskevassa arvioissa tieteellisesti innovatiivisena sekä tutkimuksellisesti laajemmin hyödynnettävissä olevana innovaationa.

Paloniityn tutkimuksessa ei kuitenkaan rajoituta yksinomaan unionilainsäädännön analysointiin, vaan tutkimuksessa tarkastellaan laajemmin myös luonnontieteellisen tiedon ja sääntelyn suhdetta, adaptiivista luonnonvarojen hallintaa, ympäristöoikeuden epistemologiaa, minkä lisäksi tutkimuksella on selkeitä oikeusteoreettisia ansioita.

Väitöstutkimus on pääasiassa oikeustieteellinen, sisältäen niin oikeusteoriaa, lainoppia kuin politiikka-analyysiäkin, mutta siinä hahmotetaan yhteyksiä myös vesiekologiaan ja hallinnan tutkimukseen.

Tutkimuksen keskeisiä johtopäätöksiä on havainto oikeudellisten ratkaisujen siirtymisestä juristien käsistä luonnontieteellisen tiedon tuottajien käsiin ja näin luonnontieteellisen tiedon tuottamistapojen keskeinen merkitys oikeudellisessa ratkaisutoiminnassa.

Väitöstutkimus arvioitiin korkeatasoiseksi ja siitä annettiin arvosana ”kiittäen hyväksytty”.

Lakimies-aikakauskirjan kirjoittajapalkinnot

- Lakimies-lehden kirjoituspalkinto parhaasta vuonna 2018 julkaistusta kirjoituksesta myönnetään OTT Anette Alén-Savikolle, OTT Rosa Ballardinille ja OTT Taina Pihlajarinteelle kirjoituksesta ”Tekoälyn tuotokset ja omaperäisyysvaatimus – kohti koneorientoitunutta tekijänoikeutta?” (LM 7–8/2018).
- vuoden 2018 nuorten kirjoittajien palkinto myönnetään OTM Joonas Norrille kirjoituksesta ”Perusoikeudet, kohtuus, hyvä tapa ja sopimusoikeudellisen kokonaisharkinnan kontrolloitavuus” (LM 2/2018).

Oivallisten oikeustieteen maisteritutkielmien palkinnot

Oivallisten OTM-tutkielmien palkinnot (à 2.000 euroa) myönnettiin vuonna 2018 valmistuneista tutkielmista tiedekuntien esitysten mukaisesti:

- OTM *Katja Hyvöselle* Helsingin yliopistosta perhe- ja jäämistöoikeuden tutkielmasta ”Ennen avioliiton purkautumista toimitettu ositus ja AL 107a §”,
- OTM *Eero Mäkelälle* Turun yliopistosta rikosoikeuden tutkielmasta ”Samankaltainen kilpailukilpailu – lainopillinen tutkimus rikosyhteyksien rajaamisesta”,

- OTM *Eemeli Haatajalle* Lapin yliopistosta eurooppaoikeuden tutkielmasta ”Tuonnin määrällisten rajoitusten kieltä ja Suomen alkoholin vähittäismyyntiä koskevan lainsäädännön sopivuus sisämarkkinoille” ja
- OTM *Emmi Nykäselle* Itä-Suomen yliopistosta kauppaoikeuden tutkielmasta ”Osakeyhtiön purkamisen vaikutus osakkeenomistajan vahingonkorvauskorvausvastuuseen”.

Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen tutkimusrahastosta ja Ministeri, molempien oikeuksien tohtori K. G. Idmanin rahastosta myönnetty apurahat

Tutkimusapurahat päätoimiseen väitöskirjatyöhön:

- LL.M. *Dennis Brouwerille* Helsingin yliopistosta kilpailuoikeuden väitöskirjatyöhön ”In search of regulating unjustified discrimination of content by general search engine algorithms – complementing EU competition law with an EU tort liability regime?” 20 460 euroa
- OTM *Felix Collinille* Turun yliopistosta velvoiteoikeuden väitöskirjatyöhön ”Robotit, tekoäly ja vahingonkorvausoikeuden järjestelmä” 20 460 euroa
- OTM *Kaisa-Maria Kimmelille* Lapin yliopistosta lääkintä- ja bio-oikeuden väitöskirjatyöhön ”Regulating Priority Setting in Health Care” 20 460 euroa
- OTT, LL.M. *Toni Malmiselle* Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulusta kauppaoikeuden väitöskirjatyöhön ” Prometheus Reborn: How Economics Created and Reshaped Modern American Antitrust Law and European Competition Law” 20 460 euroa
- OTM, LL.M. *Pekka Pohjankokskelle* Helsingin yliopistosta eurooppaoikeuden väitöskirjatyöhön ”Coercion of States in the European Union” 20 460 euroa
- OTM *Tuukka Vähätalolle* Lapin yliopistosta prosessioikeuden väitöskirjatyöhön ”Lopullisuuden eurooppalaistuminen – tutkimus Euroopan ihmisoikeussopimuksen tai EU-oikeuden vastaisten kansallisten tuomioiden pysyvyydestä ja purkamisesta” 20 460 euroa

Pienet apurahat oikeustieteellisen tutkimuksen yleiseen tukemiseen, kansainvälistymistä edistäviin ulkomaisiin tutkimusmatkoihin sekä kielentarkistukseen:

- OTT *Kaisa Huhdalle* Itä-Suomen yliopistosta energiaoikeuden tutkimukseen liittyvään tutkijavierailuun Hollannissa (Tilburg University) 2 000 euroa
- OTM *Anna Hurmerinta-Haanpäälle* Turun yliopistosta velvoiteoikeuden väitöskirjatyöhön ”Toward the functional use of contracts - empirical studies on the functions of contracts” liittyvään tutkijavierailuun Yhdysvalloissa (University of Connecticut) 2 000 euroa

- OTM, FM *Jussi Jaakkolalle* Turun yliopistosta eurooppaoikeuden väitöskirjan "European Tax State between Solidarity and Competition – from Fiscal Competition to Political Co-Operation" kielentarkastukseen 2 300 euroa
- OTT *Jukka Lindstedtille* Helsingin yliopistosta oikeushistorian tutkimukseen "Sota ei lue lakia niin tarkoin." Tutkimus oikeusvaltion tilasta Suomessa toisen maailmansodan aikana 4 000 euroa
- OTT *Kirsikka Linnanmäelle* Helsingin yliopistosta prosessioikeudellisen artikkelin "Lapsen etu ja systemisempi huoltoriitojen sovittelu" kirjoittamiseen 3 000 euroa
- OTT *Sanna Mustasaarelle* Helsingin yliopistosta transnationaalisia perhesuhteita koskevaan tutkimukseen liittyvään tutkijavierailuun Saksassa (Max Planck Institute for Social Anthropology, Halle) 3 000 euroa
- D. Phil. (Law) *Päivi Neuvoselle* Helsingin yliopistosta eurooppaoikeuden tutkimukseen "European Law and the Politics of (Dis)Empowerment" liittyvään tutkijavierailuun Yhdysvalloissa (Harvard University) 3 850 euroa
- OTM, DI *Katja Perätalolle* Helsingin yliopistosta väitöskirjan "Vastuunmuotoerotelu ja rakennusurakka – Velvoiteoikeudellinen tutkimus sopimuksen ja deliktin väliselle rajapinnalle sijoittuvista vahingonkorvauskysymyksistä rakennusurakan vastuusetelmien kontekstissa" viimeistelyyn 4 000 euroa
- OTT *Annika Rosinille* Turun yliopistosta työoikeuden tutkimukseen "Alustatyö - uutta sääntelyä vaativa uusi työmuoto vai tarve työlainsäädännön johdonmukaiseksi soveltamiseksi?" liittyvään seminaarimatkaan Tartoon 200 euroa